

Megjelen hétfőn és pénteken után is.

Előfizetési árak:

Table with subscription rates: Egész évre 12 ft, Fél évre 6 ft, Negyedévre 3 ft, Egy óra 1 ft.

Vidékre postán küldve:

Table with postal rates: Egész évre 14 ft - kr., Fél évre 7 ft - kr., Negyedévre 3 ft 50 kr., Egy óra 1 ft 20 kr.

Hirdetéseket helyben fizetendők. Számlát nem adunk.

ARADI KÖZLÖNY.

Politikai, társadalmi és közgazdasági napi lap.

Szerkesztőség:

Kazinczy-utca 1. szám, földszint balra.

Bérmertelen leveleket csak ismeret kéztől fogadunk el. Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:

Petőfi-utca 1. sz. (Ungerleider Albert könyvnyomdájában.)

Hirdetések díjszabás szerint. Egyes szám 5 kr., ünnep- és vasárnaputáni szám 3 kr.

Arad. március 4.

Bármit mondjanak, költsenek, deklamáljanak versben vagy prózában az orosz diplomaták és újságok, határozottan áll az, hogy Oroszország a Dardanellák kulcsát kezébe kapni, a kaput Európa és a Laventa közt, délnyugot és délkelet közt, a saját zárja alá helyezni akarja. A hitből epedés a mekkai Kaaba után nem ég oly erősen a muzulmán keblében, mint a hogy lángol a vágy minden orosz szívében és agyvelejében a konstantinápolyi Aja Szófia után. Mindnyájan kivétel nélkül utat építeni iparkodnak a fehér császár számára a Bosporus partjaitól. A külsőleg abban van, hogy egyesek Európa felett, az ezerszeres akadályokat és nehézségeket, a kő- és emberfalakat, melyek az előre tolokódó Oroszországnak útjában állanak, lerombolva vagy áthidalva a magasban akarnak utat építeni a Névértől az arany szarvig, míg mások Európát aláturva, az akadályokat és nehézségeket, a várakat és hadseregeket a földalatt kikerülve, mely út által akarják szándékozni a csehlál összekötni. A magas utat a nem-hivatalos Oroszország, a pánosok tervezik, kik azt hiszik, hogy mivel vas hurokuk van, azzal vakmerően és büntetlenül neki is rohannak a falnak. A mely út építését a hivatalos Oroszország üzi, a hirhedt moszkovita diplomácia, mely legjelentékenyebb sikereit mindig az aknamunka által érte el.

Hu fázódás. Ugy a föld feletti, mint a földalatti terv kivétel nélkül, a magas uthoz is, a melyhez is pénz kell. A rubel pedig megtagadja a szolgálatot. Értéke minden nap süllyed, a német birodalom legnagyobb pénzintézete, a berlini discontó-társaság, kijelentette, hogy az összes orosz értékeket értékbirtokból eladta; nem sokára odajut a dolog, hogy az orosz papirpénzünk az lesz a sorsa, a mi volt a boldogtalan emlékeztető francia utványának. Értékes pénz nélkül, egészen eltekintve a szabadságkedvelő hatalmak védelmétől, nem képes Oroszország Bulgáriát sem erőszakosan megrendszabályozni, sem megvásárolni.

Ezen tényezővel — írja a „Pester Correspondenz“ — kezdettől fogva számolt gróf Kálnoky és ebben volt politikájának győzelme ereje. Nem Németország gyakori visszacsései a rég megszokott északi szerelmi álmódosásokba, nem Anglia a kontinens felé mindig csak futólag eső, a messze távolban tengeri kereskedelmi érdekeket fűrkésző tekintetével és nem Törökország örökös, aggodó öfenntartási ösztön által előidézett ingadozásával, hanem maga Oroszország volt vakágával legerősebb támasza Kálnoky várakozó, ügyesen lapirandó, Oroszország ellenes politikájának. Minél erősebben fegyverkezett, minél sürűbb tömegekben tolt a hadszínpait nyugot felé, annál mélyebben kimerítette szegényes pénzfórássát, míg mi az elengedhetlen ellendemonstrációban csakis a legeslegsükségesebbre szorítottunk s így egy ércük érintetlen maradt. Minél hevesebben és fortélyosabban erőködött a diplomáciai akciók céljainak kedvező folyamatba hozni, annál inkább kompromittálta méltóságát és tekintélyét, míg monarchiánk méltóságteljes nyugodtsága és állhatossága által politikai súlyát lényegesen emelte a közelgő döntésre.

Oroszország elvesztette a csatát, diplomáciailag és pénzügyileg meg van verve, az általa tervezett magas ut a levegőbe repült, mely útja az örvénybe szakadt, ha egyáltalán boldogulni akar, az egyenes uthoz, a földszintre kell alkalmazkodnia. A Dardanellákhoz, az arany szarvhöz, az Aja Szófiához ez ut semmi esetre sem vezet, de elvezet a béke becsületese, tartós fennmaradásához, mire Oroszországnak ma nagyobb szüksége van, mint magának — Bulgáriának.

Kálnoky gróf budapesti útjára vonatkozólag a következő nagyérdemű sorokat vesszük Budapestről, március 3-iki jelettel:

Kálnoky gróf külügyminiszter, ki ma ő felsége által két ízben hosszabb kihallgatáson fogadtatott s Tisza miniszterrelükkal ismételt konferált, hivatalos volt ő felségéhez ebédre s este a magyar államvasutak személyvonatával visszatért Bécsbe. A külügyminiszter itt időzése folyamán tirczája különféle ügyekben tett előterjesztést ő felségének. Ujabb lépésre vagy valamely nyilatkozatra a bolgár ügyben külügyminiszteriumunkra nézve egyelőre semminemű indok sem forog fenn. Több oldalról ismételve felelítettett, hogy Oroszország állítólag fel akarja mondani a berlini szerződést; de mivel a berlini szerződésben a felmondás eshetősége egyáltalában nincs praevideálva, a szerződés felmondásáról önként érhetőleg szó sem lehet. — Egy európai konferencia egybehívásának eszméjét, a mely konferencia egyébiránt alig volna képes a bolgár kérdést megoldásához közelebb hozni — eddigelé egy kormány sem hozta szóba. — A delegációknak a legközelebbi rendes ülésükre leendő egybehívása időpontját eddigelé még nem lehetett megállapítani, mivel ez a két parlament, nevezetesen azonban az osztrák reichsrath munkaprogramjának korábbi vagy későbbi abszolvasától függ. Ha a reichsrath ülés-zaka korán be lesz zárható, akkor a delegációk valószínűleg már május elején összeülnek Budapesten. — A jövő évi közös költségvetési előirányzat végleges megállapítása csak az ápril havában tartandó közös miniszteri értekezletek folyamában fog megtörténni.

Kálnoky grófnál közvetlenül budapesti útja előtt Lobanoff orosz nagykövet volt látogatáson, a ki felolvasta neki az orosz szóbeli jegyzéket s annak szövegét másolatban ott hagyta nála. E jegyzék az előbbi orosz javaslatokra adott osztrák-magyar válasszal kapcsolatban az új — orosz javaslatokat foglalja magában. Tartalma még ismeretlen. Kálnoky gróf mindjárt az orosz jegyzék közlése után értekezett Reusz herceggel, s az orosz jegyzéket magával vitte Budapestre. Alítólag a maga részéről kedvező véleménynyel van az új orosz javaslatokat illetőleg, az elhatározásnak azonban Budapesten kell megtörténni. Kálnoky már az első javaslatok tétele alkalmával az orosz javaslatok mellett volt, de Budapesten Andrásy gróf és Tisza miniszterelnök befolyása volt irányadó a kik azt javasolják, hogy kiterő választ adjanak.

A botrányból élők. A kaposvári választás famózus ügye nem sokára ismét napirendre kerül a képviselőházban. Szalay Imre szébbeli képviselő legközelebb benyújtotta ugyanis a huszonhárom szennai választó körvénnyét, azon választókat, a kik állítólag Körmenyire szavaztak, de a szavazatok Széchenyi gr. javára számítottak. A választók azt kérik a körvénnyben, hogy miután a törvény által kijelölt mindenféle jogorvoslattal étek már, de slutsították őket a nélkül, hogy panaszuk érdemleges tárgyalás alá vétett volna, adjon nekik választást a ház, miként szerezenek a választási jogukban szenvedett sérelemért elégtételt. Ellenzéki részről a körvénny tárgyalásánál újra nagyobb viták készülnek provokálni, sőt, mint a házban híre jár, a szébbelnek egyik tagja le készül tenni ez alkalommal a ház asztalára a somogyi főispán sokat emlegetett levelének eredetijét is.

Ez az úr bizonyára tudni fogja azt is, hogy miként lopták el ezt a levelet a belügyminiszteriumból? Mert hát csinos dolog is az a „magasabb politika“!

Az igazságügyminiszter e hét elején törvényjavaslatot fog benyújtani, melyben felhatalmazást kér a törvénykezékektől kisegítő bíráknak ideiglenes behívására a budapesti kir. táblánál felhalmozódott hátralékok feldolgozása céljából. A kormány óhajása az, hogy a javaslat még az országgyűlés husvétü szünetéje előtt törvényerőre emelkedék.

Széchenyi Pál gróf Budapesten. Széchenyi Pál gr., kereskedelmi miniszter, a

ki több heti vidéken tartózkodása alatt be-tegségéből tökéletesen felépült, szombaton reggel állandó tartózkodásra ismét a fővárosba érkezett. Matlekovics államtitkar a miniszterium egész tisztikara nevében a miniszter lakásán üdvözölte, s kifejezt adott teljes felgyógyulása fölötti örömeinek. Széchenyi gr. délbén megjelent a kereskedelmi miniszterium palotájában s hivataloskodását ismét megkezdette. A miniszter ellátogatott már a szabadalvú körbe is, hol a párt tagjai a legnagyobb örömmel fogadták és élénken üdvözölték.

Külföld.

A helyzet legújabb jelensége az, hogy Oroszország ismét sürgető jegyzéket intézett a portához, melyben felszólítja, hogy jelentse ki törvénytelennek Koburg fejedelem kormányzását. Ezt a lépést ismét támogaták Franciaország és Németország. A jegyzéket Nelidoff nagykövet adta át. Oroszországot tehát nagyon látszik égetni ez a kérdés. Annal kevésbé látszik alaposnak a „Gaulois“ ama híre, hogy Oroszország fel akarja mondani a berlini szerződést, magára nézve érvénytelennek akarja kijelenteni s így szabad kezet nyerni. Ezt annál kevésbé vehetni legalább most valónak, mert az orosz külügyi kormány sugalmazta „Nord“ még mindig azt a bizalmát fejezi ki, hogy Ausztria-Magyarország, Németország és Olaszország vonakodását nem lehet véglegesnek, utolsó szónak venni. Oroszország e szerint még mindig reménykedik, hogy a három hatalom, mely előlegesen azt kívánta, hogy Oroszország ismeresse meg további feltételeit is, végre is beáll az ő hajójába evezni.

A „Nord“ az eddigi lépésről elismeri, hogy az meghiusult. Csak akkor lett volna eredménye, ha valamennyi hatalom egyértelműleg mondta volna ki Koburg Ferdinánd törvénytelenségét. Ez esetben a bolgár nép láta volna, hogy csak magának árt, ha megtűri azt a bitorlót, a ki ellentétbe helyezi magát Európával. De abban a perczen, hogy Ausztria-Magyarország, Olaszország és Anglia más véleményét nyilvánítanak, mint Oroszország, Németország és Franciaország, Szófiában azt kell mondani, hogy tényleg nincs Európa és Európának mostani magatartása csak felbátorítania és kitartásra serkenetnie a bolgár bitorló kormányt. Talán nincs is más célja Ausztria-Magyarországnak, Angliának és Olaszországnak s a további történésekért ezek lesznek a felelősek. Hogy ilyen körülmények közt Oroszországnak direkt lépése a portánál nem vezethet eredményre, az bizonyos. A szultán, úgy mint Koburg fejedelem is hivatkozhatik arra, hogy Európa nem ért egyet.

Pétervártól különben előre látták e lépés meghiusulását és csak is azért tették meg, mert Bismarck ajánlotta ismert beszédében. A birodalmi kancellár most már tudja, hogy nem Oroszország a hibás, ha a kérdés nem bír előre mozdulni. Minden körülmény közt Ausztria-Magyarország kötelessége most a bolgár kérdés megoldására szük-séges eszközök javaslása.

Különben Oroszország nem fogja elhagyni a békes utat, ha diplomáciai lépése sikertelen maradt is. Nyugodtan fogja nézni a dolgok további fejlődését; Ausztria-Magyarország, Olaszország és Anglia nem kerülhetik el, hogy javaslatot ne tegyenek a bolgár kérdés megoldására és az orosz közvélemény nem sokára meg fogja tudni, vajon Bécsben, Londonban és Rómában a bolgár kérdés megszüntetését vagy elposványosítását akarják-e?

A „Nord“ továbbá azt írja, hogy Európa együttes lépése nem fog ellenállásra találni; mert most, hogy a bolgárok a három hatalom fellépésének örülnek, mutatja, mennyire félnek oly lépéstől, melyben az összes hatalmak részt vennének.

Legújabb posta.

— Vilmos császár és a német trónörökös. Berlinből sürgönyzik 3-iki kelettel: Az itteni udvarnál nagy a zavar. A császár és a császárné minden áron el akartak utazni San-Remoba, hogy fiukat még egyszer láthassák. A császárné azonban benuhátsága miatt csak nehezen vihették egyik helyről a másikra, a császárt meg nem merik kitenni az orvosok az időjárás zordságának, valamint az előreláthatólag történő felizgatásnak. Egyelőre azzal vigasztalták, hogy jobb időre várjon.

A császáron különben egy idő óta aggasztó tünetek vehető észre. Szelleme nagyon gyöngült: összetéveszti többször a trónörökös személyét a pár éve elhalt Frigyes Károly herceggel.

gel. Gyöngesége következtében gyakrabban elalszik. Vilmos herceget főleg azért bízzák meg a helyettesítéssel, hogy ha sürgős elintézni való lesz és a császár éppen aludnék vagy ájultan, beszámíthatatlan állapotban feküdnék, az aláírások késedelmet ne szenvedjenek.

Távirat.

— A szabadkai képviselőválasztás. — Szabadka, márcz. 4. (Az „Aradi Közlöny“ eredeti távirata.) A második kerületben, melyben Horváth Mór megválasztásának megsemmisítése után új választás rendelkezett el, a ma lefolyt képviselőválasztás esti 7 órakor ért véget. Megválasztott a n-tunovics 1040 szavazattal Törley 759 szavazata ellenében.

Erdélyi irodalmi társulat.

Kolozsvár, március 4. (Az „Aradi Közlöny“ eredeti távirata.) Tekintélyes írók és hírlapírók tegnapi értekezése egy erdélyi irodalmi társulat alakítását mondotta ki.

Román kormányválság.

Bukarest, március 4. (Az „Aradi Közlöny“ eredeti távirata.) A kormány beadt lemondását; a király Ghyka herceget, a senatus elnökét meghívta tanácskozára.

NAPTÁR.

Március 5. Hétfő. Rom. cath. naptár: Osz. ap. Prot. naptár Frigyes, Görög orosz naptár (február 22.) Jún. vt. Nap két óra 34 perczkor. Nap nyugszik 6 óra 30 perczkor.

HIREK.

Arad és Vidéke.

Az aradi első takarékpénztár közgyűlése.

Az aradi első takarékpénztár tegnapi délelőtti tartotta meg 47 évi rendes közgyűlést az intézeti helyiségben. Izgalmas közgyűlésnek igékezett ez. Két olyan tömlő is volt, a miből az Aeoluszónokok vihart fakaszthattak.

Az egyik a dividendakérdés, a másik a választás.

Hetek óta beszéltek mindegyikről, készültek mind a kettőre. Es tegnapi nébe ütötték mind a kettőt, minden vihar nélkül.

Nyolczvan, vagy százhusz forint, ez volt a kérdés. Es érdekes volt elnézni, mint szónokoltak, lelkesültek, éljenek és szavaztak a részvényesek a mellett, hogy — kevesebb pénzt kapjanak.

A választás, az kissé élénkebb volt, de az eredmény már előre is biztos. Es ennek az eredménynek örülhet mindenki.

Az intézet ismét azt a kitűnő fíradhatatlan igazgatót és tisztikart bírja élén, melynek eddig is felvirágzását köszönhet. Es most adjuk az ülésről a következő részletes tudósítást:

Bánhid Albert báró elnökléta alatt jelen voltak Antalfy Endre, Steiner Jakab, Hirschmann József, Sonntag Gyula, Gutzjhr Mihály, Edelmüller József, Lustig Armin, Steiner Ferenc, Bogdány Gergely, Solerhag Emil, Sonntag Géza, Sallai Sándor, Ring Lajos, Müller Károly, Lukácsy Lajos, Tedeschi Viktor, Ring Ede, Pozsgay Lajos dr., Robitsek Agost dr., Freyberger József, Klein Mór, Kosztka Gusztáv stb. Elnök megnyitván az ülést, üdvözli a szép számban megjelent részvényeseket. Szentpétery Antal bejelenti, hogy szombat délig 112 részvényes 243 részvényt deponált 161 szavazati joggal, minek alapján az ülés határozatképessége konstataltatott.

Felolvastván a névsor, a jegyzőkönyv vezetésére Eckhardt Károly, hitelesítésére Varjassy József és Sallai Sándorok kérétek fel.

Lukácsy Miklós vezérigazgató olvasta fel ezután az évi jelentést, mely szó szerint a következő:

Tisztelt közgyűlés! A tisztelt részvényesek kezéhez már előbb eljuttatott 1887-ik évi „Vagyon mérleg, valamint a „Nyermény- és veszteség“ számla további kiegészítésével, melyek a jelentésünk után felvasandók lesznek, van szerencsénk az „I“ alatt ezen jelentésünk mellékletét képező, 1887-ik évi forgalmi kimutatást átnyújtani. Ezen forgalmi kimutatás tanúsága szerint az 1887-ik évből a: Betételek álladékanak emelkedése 17,468 frt 92 kr. A váltó társza álladéka emelkedése 77,870 frt 26 kr. A Lombard-üzlet álladéka emelkedése 13,619 frt. A zálogházi kölcsönök emelkedése 4,585 frt. A jelzálogos kölcsönök álladéka emelkedése 273,547 frt 9 kr. Ellenben: Az előlegek folyó számlán, értékpapirokra, utávételekre s nyersterményekre apadtak 34,149 frt 73 krral

E számkok beigazolják, hogy társulatunk fizetmenete az 1887. évből is fokozatosan haladt a üzletelének részéről, a velők szemben minden irányban tanusított méltányos és előzékeny eljárás folytán a társulat iránti bizalom nem hiányzik. Hogy a folyó számlán értékpapirokra és nyersterményekre nyújtott előlegek apadtak, azon általunk szükségesnek vélt óvatosságnak tulajdonítandó, mely az értékpapírok folyó árkeletének szakadatlan hullámzása s a nyerstermények nyomott árból önkénynt következik. A leírasi számlán előfordult 2351 frt 21 kr. a lejárta számla terhére esik 265 frt 93 kr. a váltó-társza terhére pedig 1085 frt 28 kr. Ez utóbbi összeg s a múlt évi jelentésünkben is jelzett 1887-ben is felmerült több apróbb tételül oly váltókból ered, melyek egy része tényleg behajthatatlanná vált, más része azonban még folyton per tárgyat képezni, s a melyeket annyival is inkább a leírasi számla terhére felvezetni véltük, mivel az eziránti perek kedvező eldöntése esetében a befolyó összegek ugys a nyermény számla javára esnek. A tulajdon állam- és értékpapírok álladéka, az 1887. év folyamán tényleg eladott 110,120 frt 07 kr érték, valamint az 1887. évi december 31-én felmerült árforlyam-választás 45,927 frt 83 kr. folytán apadás 155,047 frt 90 kr. A 45,927 frt 83 krt, mely a tőzsdéi árforlyam veszteségéből ered, az 1888. évi február 5-án megtartott közgyűlés által elfogadott alapszabályok 15-ik cikkének szerinti rendelkezése szerint, valamint a tisztelt részvényesek érdekeinek szem előtt tartásával akként fedezték, hogy az a cséllra meglévő különleges tartalék-alapot 24,000 frt. a rendes tartalék alaphoz pedig frt 21,927.83 vetűk igénybe olyformán, hogy azon körémet terjesztjük be a tisztelt közgyűlésnek, hogy ezen átmeneti veszteséget, ezen készletben levő papiroknak előnyösen történő eladhatása esetében egyenesen ezen tartalékalapok javára visszacsaruztatni határozza el. Midőn ezek után még tiszteltteljesen bejelentük, hogy a társulat tulajdonát képező ingatlanok számláját terhelő 316,887 frt 29 kr. összegért után az adók és juttatás költségek leszámítása után 19,647 frt 63 krt jövedelmeztek, a mi által 6 kéttized-százalék jövedelmezésnek megfelelő, bátrak vagyunk az 1887. évi befejező számadatok alapján a 67,387 frt 78 krral feltüntetett nyermény mikénti felosztására nézve, a felügyelő bizottság hozzájárulásával tiszteltteljesen következő javaslatot előterjesztani: Felosztási javaslat. I. A részvényesek után 6 százalék 7200 frt. II. A tartalék-alapnak a nyerményből, mely 67,387 frt 78 kr. levonva a fennebbi 6 százalék 7200 frt. az elővezetett 1886-iki nyermény 1000 frt — 8200 frt, marad 59,187 frt 78 kr. miből tehát 10 százalék 5918 frt 78 kr. III. Az igazgatósági jutalék a nyerményből, mely 67,387 frt 78 kr. levonva a fennebbi 6 százalék 7200 frt. az 1886. évről elővezetett nyermény 1000 frt. a tartalék-alapokból fe-derzett 45,927 frt 83 kr. — 54,127 frt 83 krczárj, marad 13,259 forint 95 krczárj. Ebből tehát 10 százalék 1326 frt. IV. A felügyelő-bizottságnak tisztelétű 900 frt. V. Felosztalékul egy részvény illetésének 120 forint leendő kiegyesítésével 40,800 frt. VI. A jelenben 3807 frt 172 krt tavó rendes tartalékalapnak, az alapszabályilag javára irandó fennebbi 10 százalékon felül kiegyesítésül — 46,000 frt — még 2009 frt 05 krt. VII. Helyi köz- és jótékonyozású adakozások 1200 frt. VIII. A társulati hivatalnokoknak jutalomdíj 2000 frt. IX. Az igazgatóság rendelkezésére 533 frt 95 kr. X. Az 1888. évi nyermény számlára elővezetendő 5500 frt, összesen: 67,387 frt 78 kr. Midőn, ezen kereskedelmi törvényben mtköző nyermény felosztási ajánlatunk elfogadását tiszteltteljesen kérjük, vissza kell térnünk azon tételre, mely az állam és értékpapírok tőzsdéi árforlyamából történő veszteségek, a rendes tartalék alap terhére 21,927 frt 83 krral felvezetett fedezetét illeti. A kereskedelmi törvény s a társulati alapszabályok rendelkezése szerint ugyanis a tisztelt közgyűlés határoz a mérleg megállapítása, s a nyereség felosztása iránt. Amennyiben tehát a tisztelt közgyűlés, ezen igazgatósági és felügyelő bizottsági ajánlat mellőzésével, akként határozza, hogy a rendes tartalékalapnak ezen 21,927 frt 83 krt átmeneti veszteséget azonnal visszatértessek, az esetben felosztási javaslatunkat következőleg módosul: A mérleg szerinti nyerményből, mely frt 67,387.78. Levonva a rendes tartalékalap javára visszairandó 21,927

frt 83 kr. Marad nyereség 45459 frt 95 kr. Felosztási javaslat. I. A részvénytörvény után járuló 6 százalék 7200 frt. II. A tartalék-alapnak. A nyereségből mely 45459 frt 95 kr. levonva a részvénytörvény utáni 6 százalék 720 frt. A múlt évről elővezetett 1000 82000 frt. A fennmaradó 37269 frt 95 kr.-ból. A tartalék-alapnak járuló 10 százalék 3726 frt. III. Igazgatósági jutalék a nyereségből, mely 45459 frt. 95 kr. levonva a részvénytörvény utáni 6 százalék 7200 frt. A múlt évről elővezetett 1000 frt. A tartalék-alapból fedezett 24000 frt 32200 frt. Marad 13259 frt 95 kr. Ebből tehát 10 százalék 1326 frt. IV. A felügyelő bizottságunk tiszteletdíj 900 frt. V. Felosztási terv. Egy részvény illetőségnek 80 frt. Leendő kiegyezésével 24,800 frt. VI. Helyi köz- és jótékony adakozásokra 1200 frt. VII. A társulati hivatalnokok jutalmadój 15 011. VIII. Az ezen esetben már 60,000 frt.olt már tevő tartalék-alapok az alapszabályok javára irandó feleutóli 10 százalékon fel 6,000 frt. Leendő kiegyezésétől még 1274 frt. IX. Az igazgatóság rendelkezésére 533 frt 95 kr. X. Az 1888. évi nyereségy számlára vezetendő 3000 frt. Összesen 45459 frt 95 kr. E felosztási javaslatok bármelyikének elfogadása esetében kérjük a zárszámadást és mérleget az alapszabályok 30. § értelmében jóváhagyani és szives tudomásul venni, hogy azon esetben, ha a jelenben még meglévő értékpapírok eladásának kedvező árkeletéből, a tartalék-alapokból fedezett összeg, a tartalék-alapoknak visszatérítendőnek fogunk, azon az 1888. évi nyereségy számlára vezetendő összegből az igazgatóságnak még aránylagos jutaléka, melyre a jelen felosztási javaslatok alapján igényt nem tartunk, javára levonandó lesz. A mai közgyűlés kihirdetett sorrendjének utolsó tárgyat képezi, az 1888. évi február 8-ikán közgyűléstől elfogadott a sz. aradi tekintetes királyi törvényszék, mint kereskedelmi bíróságnak 1142/888. számúval jóváhagyott társulati alapszabályok rendelkezése szerint választandó új tisztikar. Ez indokból a tisztelt elöljáró, szintén leleleő igazgató, úgy a saját, valamint a felügyelő bizottság és a bíráló bizottság eldönti tagjai nevében is, azon teljes meggyőződéstől vezérelve teszi le a ny. részben hosszú évek során át viselt megbízását. — hogy legjobb meggyőződése és ügybizalmával törekedett a társulat érdekeit, a tisztelt részvényesek érdekeivel azonosítva előmozdítani. Keit Aradon, 1888. március 9-én. Kiváló tisztelettel Andrányi Károly, Domány József, Kristyóry Zsigmond, Nikodem János, igazgatók. Lukácsy Miklós, vezérigazgató.

szónok — de minden tekintetben az alapszabályoknak és a törvénynek megfelelő. És éppen azért, mert az igazgatóság az első tervezetet nem is tekintette olyannak, amelynek feltétlen elfogadását hihette, benyújtott kettőt, a közgyűlés belátására bízva a választást. Anyai azonban bizonyos, hogy az igazgatóság a tervezet készítésénél még az eddigénél is nagyobb önzetlenséget mutatott. (Eljenzés.)

A kérdés szavazására tüzetvén ki, a névszerinti szavazás eredménye az lett, hogy a második tervezet 79 szavazattal 59 ellen elfogadott és így 2192 frt 83 kr. a tartalék-alaphoz csatoltatván részvényenként csak 80 frt osztalék adatik ki.

Ezután a tisztikar lemondása és az új megválasztása következett:

Antalfy Endre megemlékezik azon kiváló szolgálatokról, arról a fáradságtalan, buzgó tevékenységről, melyet az igazgatóság és a tisztikar hosszú időn át kifejtett. Indítványozza, hogy az elnökség, igazgatóságnak és az egész tisztikarnak jegyzőkönyvi köszönet szavaztassék (Helyeslés.) És még egyet. Most midőn a választás egy új tisztikart ad, ennek a megválasztandó új igazgatóságnak figyelmébe ajánlja az ő tavalyi Kassandra-jóslatát, melynek sajnos teljesítését érezik mindnyájan. Ez az értékpapírkérdés. Ajánlja, hogy az igazgatóság ezeken az értékpapírokon minél előbb tulajdon.

Ezután következett a szavazás. A szavazatszedő bizottság Antalfy Endre elnöke alatt Sallay Béla, Ring Béde és ifj. Kristyóry János tagokból alakult meg.

Kétféle szavazólappal forgott közre. Az egyik a régi tisztikar volt teljes számban, a másikon Kristyóry és Nikodem igazgatók helyett Sonntagh Gyula és Szalay Antal, Lustig Adolf felügyelő bizottsági tag helyett Sallay Béla dr. volt megnevezve.

A szavazás tartására az ülés felügyelgetett.

A szavazás, majd a szavazatok össze- számítása csaknem két órát vett igénybe. Az ülés újabb megnyitvatván, Antalfy Endre bejelenti a választás eredményét.

Baadatolt összesen 139 szavazat.

Előlké megválasztott egyhangulag Bányhdy Albert báró.

Igazgatók k k k k k: Id. Andrányi Károly 133, Domány József 134, Kristyóry Zsigmond 93 és Nikodem János 98 szavazattal. Szavazatokat kaptak még Sonntagh Gyula 52, Szalay Antal 94 és Müller Károly 12-öt.

Felügyelő bizottsági tagokká: Dániel Kálmán 132, Hanu Alajos 137 és Sallay Béla dr. 75 szavazattal, míg Lustig Adolf 73 szavazatot kapott. Póttagné Illmann Ottó választott meg 131 szavazattal.

Váltóhírlők k k k k k: Elias Armin 136, Hász Sándor 97, ifj. Kristyóry János 97, Lustig Armin 122, Müller Károly 132, Sarlott Domokos 129, Schuzter Illés 139, Schöpkesz Ede dr. 95, Spitzer Ignác 96, Tedeachi Viktor 135, Variassy József 97, Wadovszky Gusztáv 123 szavazattal.

Műlek Lajos 43, Robitsch Arost 43, Steiner Jakab 44, Walder Gyula 48 szavazatot nyertek.

Az igazgató választmány tagjává megválasztották: Antalfy Endre 137, Assael Adolf 95, Bing k de 117, Dobi sohy József 139, Hirschmann József 95, Kornay Károly 138, Klein Soma 139, Kunczel Imre 91, Lukácsy Lajos 138, Műlek Lajos 96, Nemmann Károly 139, Ring Lajos, Sallay Béla 95, Tisztli Lajos 133 szavazattal.

Sallay Béla a felügyelő bizottsági tagságot tartván meg helyére az igazgató választmányba Kneffel Károly választott meg és ezzel az ülés végét ért.

Jótékonyozólu hangverseny. Az a sok és nagy művelzetet ígérő hangverseny, melyet több aradi műkedvelő rendez f. hó 11-én a „Fehér kereszt” nagytermében a polgári iskola szertár javára, megé-

demelt várakozásokat kelte a közönség minden körében. A program most már teljesen össze van állítva s úgy egyes számaival, mint a közreműködők kiváló művészetével nagyon sokat ígér.

— Az E. M. K. E. Aradmegyeiben. A boros sebasi kaszinó-egylet, az E. M. K. E. alapítókének gyarapítására, a következő hazafias felhívást bocsátotta ki, melyre melegen felhívjuk olvasóink figyelmét is: „Kedves barátaink! Még visszhangozza a Királyhágó ama lelkesedés zaját, melylyel az Erdély-részi Magyar Közművelődési Egyletet nemzetünk üdvözlötte. Nem a könnyen hevülő szívek szalmalángja volt a lelkesedés, hanem egy hagyományos mult után tapasztalatokat szerzett nemzet öröme. Keblünk legbelső-jéből fakadó örömmel fogadtuk az E. M. K. E. megalakulását: — oly nagy volt örömmünk, mint a mily nagygyá nőtt aggodalmunk a f.lett, hogy hazánk több részében, de különösen abban, melyet az egyesület működési terüül választott, nemzeti jellemünk kivetkötésére irányult törekvések már ijesztő kolosszussá nőttek. — És valóban ama hazafiai öröm, mely nem szűnt és nem szűnik meg hazánk és nemzetünk szeretetével eltelt kebltök duzzasztani, nagyobb, méltóbb, magasabb tárgyát, mint épen ez az E. M. K. E. Egyletet lelkesedés tárgyául nem is választhatott: tiszteltünk nagyobb érdemeket az egyesület lelkes megalakítóinál, ma senki sem szerzett. Kimutatta mindenikünk az E. M. K. E. létrejötte felett érzett határtalan örömet az által, hogy sietünk a hazaszeretettől dicshényt nyert zászló alá sorakozni, sietünk anyagi áldozatunkat a szent ügy oltárára lerakni. — Sietünk, mert amaz erős hit ringat vala, amaz edes remény táplál vala, hogy filléreink kamatozni fognak s e kamatozat már unokáink élvezni fogják. Az erkölcsi kéremunkálásban lankadatlanok leszünk, de az anyagi segélyezés határait megszabják viszonyaink. — Oly módon és alakban kell tehát a szent ügyet anyagiilag támogatnunk, a mely, midőn összefelöl elvezetett nyújt, másfélk hatalmas összeggel járul az Egylet alapítókének gyarapításához. Mi kedves barátaink! találul véltünk ily módot! Ugyanis Csukay Gyula társunk indítványa folytán közgyűlésünk lelkésed között egyhangulag elhatározta, hogy az Erdély-részi magyar közművelődési-egylet alapítókéje gyarapítására minden kártyázó társaság nyereső tagja a nyereségből az E. M. K. E. javára 10 krt tartozzék adni s a hazai összes kaszinóknál hason szellemű határozat hozattal vággett megkerestessenek. E határozatunkat azon erős hitben közöljük veletek kedves barátaink, hogy azt, melynek minden szava a szent ügy tolmácsa kíván lenni, szívesen fogjátok üdvözölni. Midőn most meg az E. M. K. E. alapítókéjének gyarapítása érdekében benneteket, kedves barátaink, hasonló határozathozattal felkérünk, működésünk sikeréhez fűzött reményünknek a nagy hazafi ama szavaiban adunk kifejezést: „Magyarország nem volt, hanem lesz.” Hazafii üdvözléttel, a borossebasi kaszinó-egylet nevében: J a h n Vilmos, egyleti elnök.

— Adomány. Martý Bene ur mint a világiosi magyar-francia cignoac gyár igazgatója mai napon 20 frtot tett le a m. világiosi szegény alap javára alólított községi előjáróság kezébe, mely adományt fogadja adakozó ur köszönetünk nyilvánítását ez uton is. M. Világoson, 1888. március 3-án. Török, jegyző, Fritz Lajos, bíró.

— Temetés. A boldogult Schöpkész Károly tetemét tegnap délután adták át a földnek. A temetés óriási részvét mellett ment végbe. Az elhunyt minden barátja, ösmerőse eljött, hogy az utolsó végítzettséget megadja, Nyugodjék békével.

— Kustélyi esemény. Popovits Döme, Kustély hírhedt községnek derék becsületes és kötelesség hű bíráló, ki ellen tudvalevőleg a mult évben merényletet követkék el, a folytonos harczt az alapjában megromlott nép ellen megunva, veszélyes állásáról lemondott. Most már csak Florentin Aurél jegyző vállára nehezedik az egész teher, és bizony e kötelességű, magyar érzelmű tisztviselő helyzete nem épen irigylendő, habár épen e helyzet nyújtja az exponált tisztviselőnek a legjobb alkalmat fenyesen bebizonyíthatni szép tehetségét és igaz hazafiasát. — A legutóbbi merénylet folytán Hermann kir. aljárásbíró a községe megejté a vizsgálatot. Alig hiszszük azonban, hogy eredménytel, mert a kustélyiak nagy mesterek a büntetőügy elpátlolásában. Mint halljuk, néhány relatív jobb érzelmű kustélyi lakos kérvényt nyújtott be a metropolitához, kérvén őt, engedje meg, hogy a kustélyi templomban a gonosztevékre az egyházi átok kimondassék. Nézetünk szerint a kustélyiak romlottságán nem az átok, hanem a törvény szigora segíthet, mert csak ez tarthatja vissza a büntetettek elkövetésétől.

— Elmaradt közgyűlés. Az aradi ipartestület tegnapra hirdetett közgyűlése elmaradt, miután a tagok nem jelentek meg határozatképes számban. A közgyűlés pénteken délelőtt 11 órakor fog megtartatni.

— „Soupe-osárdás”. Remetey F. Zoltán a tehetséges fiatal aradi zeneszerző egy pompás új soupe-osárdást írt, mely a fővárosban a Józsefvárosi kör szombati estélyén zajos tetszéssel fogadtattott. A sikerült szerzemény Bulyovszky Lillának, mint az estély bái asszonyának volt ajánlva.

Műkedvelői előadás Világoson. Világoson szombaton este — mint levelezők írja — a nagyvendéglió termében jól sikerült műkedvelői előadás tartatott, melyen a község és a környék intelligenciája csaknem teljes számban ott volt. Színe került „Sztépa Galathea”, e kedves operette, melynek szerepeiben Nyilassi Mátyas (Mydas). Fekete Adolf (Pygmalion) az aradi színtársulat tagjai, továbbá Fekete né Mariska (Galathea) és Demeter Ilonka (Ganymed) nagy hatással játszottak. Különösen Nyilassi folytonos derűségben tartotta az előadás közönségét. Dicseretet érdemelt Fekete József karnagy is, ki ügyesen dirigált. Az előadás előtt Száll Aranka kisasszony szavalt a szépen „Rachel sirmát”-t. A világiosi dalkör

egy szerenadot, majd később egy quartettet adott elő szép öszhangban és sok ügyességgel. Végül Nyilassi Mátyas énekelte el óriási tetszés mellett az „Ora-kuplót”. Az előadás rendezésében az oroszlan-rész Horváth plébános ilet meg.

— Egy garázda kompánia, melyből a színházi kurszemélyzet néhány tagját ismerték fel, már két napja zavarnya a közönséget a Petőfi-utczában, s minden egybök vagy provokáció nélkül az Ungerleider-nyomda ablakait szemelte ki ezéltáblául. — Döngetik a boltajtókat, verik s illetve tegnap este be is verték az ablakokat, anyomdából jött tiltakozásra pedig verkedéssel feleltek, még kést is rántva. Kérjük a rendőrséget, hogy azt a garázda kompániát ki-sérje figyelemmel és tanítsa rendre.

— Adomány. Martý Bene ur mint a világiosi magyar-francia cignoac gyár igazgatója mai napon 20 frtot tett le a m. világiosi szegény alap javára alólított községi előjáróság kezébe, mely adományt fogadja adakozó ur köszönetünk nyilvánítását ez uton is. M. Világoson, 1888. március 3-án. Török, jegyző, Fritz Lajos, bíró.

— Temetés. A boldogult Schöpkész Károly tetemét tegnap délután adták át a földnek. A temetés óriási részvét mellett ment végbe. Az elhunyt minden barátja, ösmerőse eljött, hogy az utolsó végítzettséget megadja, Nyugodjék békével.

— Kustélyi esemény. Popovits Döme, Kustély hírhedt községnek derék becsületes és kötelesség hű bíráló, ki ellen tudvalevőleg a mult évben merényletet követkék el, a folytonos harczt az alapjában megromlott nép ellen megunva, veszélyes állásáról lemondott. Most már csak Florentin Aurél jegyző vállára nehezedik az egész teher, és bizony e kötelességű, magyar érzelmű tisztviselő helyzete nem épen irigylendő, habár épen e helyzet nyújtja az exponált tisztviselőnek a legjobb alkalmat fenyesen bebizonyíthatni szép tehetségét és igaz hazafiasát. — A legutóbbi merénylet folytán Hermann kir. aljárásbíró a községe megejté a vizsgálatot. Alig hiszszük azonban, hogy eredménytel, mert a kustélyiak nagy mesterek a büntetőügy elpátlolásában. Mint halljuk, néhány relatív jobb érzelmű kustélyi lakos kérvényt nyújtott be a metropolitához, kérvén őt, engedje meg, hogy a kustélyi templomban a gonosztevékre az egyházi átok kimondassék. Nézetünk szerint a kustélyiak romlottságán nem az átok, hanem a törvény szigora segíthet, mert csak ez tarthatja vissza a büntetettek elkövetésétől.

— Elmaradt közgyűlés. Az aradi ipartestület tegnapra hirdetett közgyűlése elmaradt, miután a tagok nem jelentek meg határozatképes számban. A közgyűlés pénteken délelőtt 11 órakor fog megtartatni.

— „Soupe-osárdás”. Remetey F. Zoltán a tehetséges fiatal aradi zeneszerző egy pompás új soupe-osárdást írt, mely a fővárosban a Józsefvárosi kör szombati estélyén zajos tetszéssel fogadtattott. A sikerült szerzemény Bulyovszky Lillának, mint az estély bái asszonyának volt ajánlva.

Műkedvelői előadás Világoson. Világoson szombaton este — mint levelezők írja — a nagyvendéglió termében jól sikerült műkedvelői előadás tartatott, melyen a község és a környék intelligenciája csaknem teljes számban ott volt. Színe került „Sztépa Galathea”, e kedves operette, melynek szerepeiben Nyilassi Mátyas (Mydas). Fekete Adolf (Pygmalion) az aradi színtársulat tagjai, továbbá Fekete né Mariska (Galathea) és Demeter Ilonka (Ganymed) nagy hatással játszottak. Különösen Nyilassi folytonos derűségben tartotta az előadás közönségét. Dicseretet érdemelt Fekete József karnagy is, ki ügyesen dirigált. Az előadás előtt Száll Aranka kisasszony szavalt a szépen „Rachel sirmát”-t. A világiosi dalkör

betegedéséről. Politikai életünk e kiváló szereplője már egy hete beteg. A baj tudó-lóban kezdődött, melyhez aztán bélob is járult a orvosi Kétyly. Kelen és Janny, a beteg agg kora miatt (Somssich 77 éves.) veszélyesen találják állapotát. A beteg, kit neje, továbbá menyje, László Zsigmondné urnó s unokaöccse Somssich Andor, odavád gondal ápolnak, szombaton délelőtt kissé jobban volt, de maga úgy rendelkezett, hogy hívják idő táviratilag gyóntatóját, ki vidéken időz. Különben teljesen eszméletnél van s hirlapokot is olvas. A részvevő látogatók nagy száma tesz naponként látogatást Somssichnak a Károly-körtű Huszár-házban levő lakásán, hogy hírt kapjon a beteg állapotáról. Ott voltak többek közt báró Vay Miklós, Samassa érsek, Fabiny és Bedekovich miniszterek, a főrendiház, képviselőház számos tagja s igen sokan a fővárosi előkelő körökből.

— A nagybányai gyilkosság ügyében vádlottként szerepelt Szepes Elekét körzeti most a szatmári királyi törvényszék. Szepes, a ki okirathamissal is volt vádolva, tudvalevőleg a Weisz fővárosi gyapjúkereskedőn elkövetett gyilkosság bűntette miatt van elítélve, de megszökött. Utóljára Felsőfalun látták.

Színház.

— márc. 4.

— A „Buborékok” Csiky Gergely e pompás vigjátéka szolgált ma Prielle Czónián második felleptél, a művésznő Szidónia játsza finoménális tehetségének minden fegyverével, úgy hogy a tapsnak és kihívásnak vége-hossza nem volt. Az előadás különben is kitűnő volt minden ízében, el- annyira, hogy a „Buborékok”-nak ez volt a legzajosabb estéje az aradi színházban. Igen jó volt Hunyady Margit mint Szerafin, míg Réthelyi rendkívül mulattató volt, mint Csopor. Eredeti és nagyon találó Morosán volt Fenyéri; Szabó is helyén lett volna a Waczi szerepében, csak- hogy szalomban egyáltalán nem tudja magát találni. Czanyuga Emma (Gizella) és Havas A. (Aranka), csinosak, s kedvesek voltak. Somló végtelenül rokonszueves Tamást mutatótt be. Tarassovicsa Margit botrányos kóliakat engedett meg magának az első felvonásban.

— Színigazgatói engedélyek. Az orsz. színészeget igazitó tanácsa közelebb tartott ülésén csak az igazgatók részére véleményezte az engedély megadását, a kik minden hátalékokt bebizettek. A többiek kérvénye még csak tárgyalás alá sem került sem is kerül mindaddig, míg a hátalékok rendezve nincs. Azok, a kik még nem folyamodtak, még szigorubb elbírálás alá esnek, a mennyiben többszöri felhívásra sem jelentkezvén, s igyelemmel kívül hagyatnak. Reajuk tehát, mint jövendőbeli igazgatók, sem a tanácsa, sem a tagok nem reflektálhatnak.

Magyar Színészet Aradvárosi színház

Folyó az. 151 5. kiadás 28 sz.

Vasárnap, 1888. március 4-én:

A kis hadnagy.

Nagy operette 3 felvonásban.

Holnap, hétfőn, bérletfolyamban:

Felelős szerkesztő:

HINDY ÁRPÁD.

Az élvezetek egyik legolcsóbb és legkellősebb neme, mely testünket felüdíti, szibbadásnak induló idegeinket napi munkánk teljesítésére képesebbé teszi, vérünk rendez forgását előnyösen előmozdítja s lelkünk kedélyvilágának vídmagságát kedvez hangulatba tartja a „fürdés.”

A fürdés, kiválólag a gőzfürdővel járó dörzsolás (Frotiren) övekeztében a testnek felbőre lehámlik, a bőr likcsái kitisztulnak s így lehetővé tetetik, hogy testünk, a belőle kifejődő s egészségünkre kárkéonyan ható maró, sós nedvektől megszabadítsassék; ezáltal egészségünk biztositatik.

Hogy ezen önmagunk iránt tartozó kötelességünknek lehetőleg eleget tehassunk.

Simay István a „Maros“-gőzfürdő tulajdonos

a fürdés díjak oly méltányosan állapította meg, hogy azt mindenki használhatja. — Télen át reggel 7 órakor nyitattik a fürdő.

GŐZFÜRDŐ.

Egy személy-jegy 70 kr.
10 db. bérlet-jegy 5 frt 70 kr.
Egy deák-jegy 40 kr.

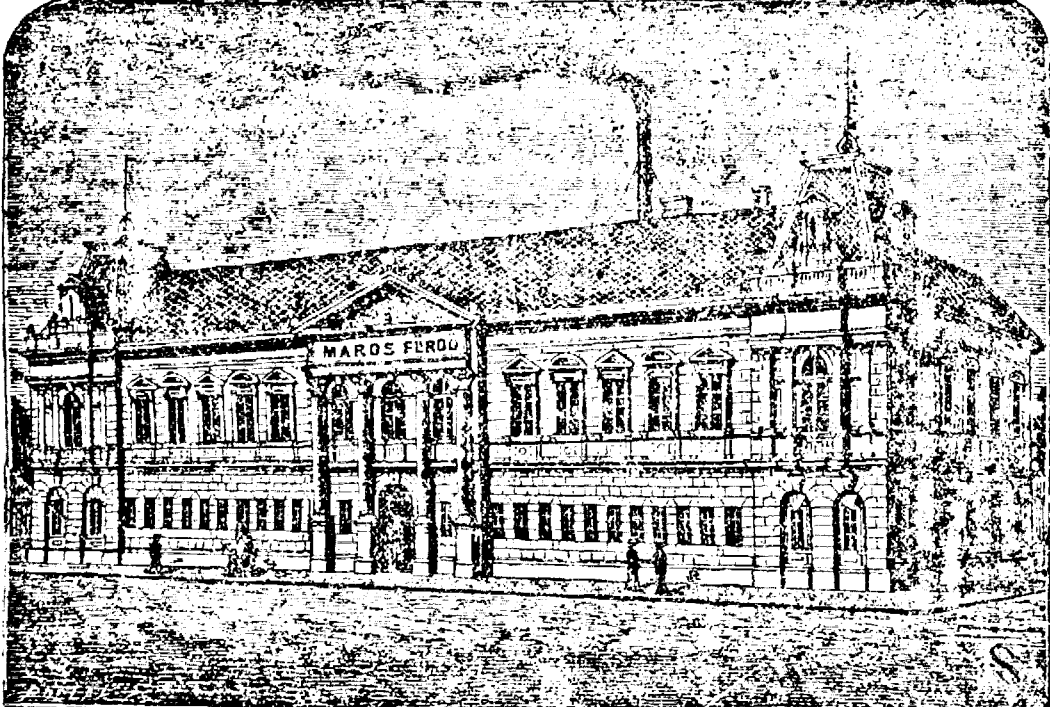
USZODA ZUHANYNYAL

télen át zárva van.

HIDEG GYÓGY-FÜRDŐ.

Egy személy-jegy 50 kr.
15 darab bérlet-jegy 6 frt 75 kr.
30 13 frt 50 kr.
Mosással egy személy 70 kr.

A váróteremben hideg étkek és italok mérsékelt árak mellett kiszolgáltatók.

Nyomatja és kiadja az Ungerleider-féle könyvnyomda Aradon

VAS- és MOOR-FÜRDŐ.

Egy személy-jegy 1 frt — kr
10 darab bérlet-jegy 9 frt 50 kr

MÁRVÁNY-KADFÜRDŐK.

Ruhával 50 kr.
Ruhával 40 kr.
10 darab bérlet-jegy 2 frt 50 kr

VILLANY-FÜRDŐ.

Egy személy-jegy 70 kr.
10 db. bérlet-jegy 6 frt 50 kr.

Külön ruha-díjak:

1 lepedő vagy palást 7 kr.
1 törülköző 3 kr.

Pénztárnyitás: nyáron reggel 6 órakor, télen reggel 7 órakor.

SZÜRT M. ROS-IVÓVIZ eladásra is havi bérlet nyújtatik. Előlegyezni a pénztárnál lehet.